

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен
“доктор”

Автор: маг. инж. Денис Сафидинов Чикуртев
Тема: Изследване и управление на сервизни работи за
подпомагане на човека
Област: 5. Технически науки,
Направление: 5.2. Електротехника, електроника и автоматика,
Научна специалност: Приложение на принципите и методите на
кибернетиката в различни области на науката
Член на жури: проф. д-р Тодор Нешков, ТУ-София
Заповед на Директора на ИИКТ-БАН за състав на Научното
жури.
Протокол от Първо заседание на Научното жури –
02.09.2017.

Дисертацията е в обем 101 стр. с Увод, 4 Глави и Заключение. Цитирани са 75 литературни източника, от които 7 на български език и 7 от Интернет. Във връзка с дисертацията са представени 10 публикации с участието на докторанта (6 от които са самостоятелни). От тях 1 е в чужбина на Международна Конференция в Smolenice – Slovakia (23 International Conference), 4 са в реферирано списание на английски език у нас (Problems of Engineering Cybernetics and Robotics, vol. 66, 67 и 68, 2015 - 2017, ISSN 0204-9848). Дадени са данни за 2 цитирания на публикации с участието на докторанта. Очакват се още.

1. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем в научно и научно-приложно отношение

Дисертацията е в актуална и перспективна област на теорията и практиката за изследване, оптимизация и управление на сервизни работи за подпомагане на човека. Изследванията в тази област изискват интердисциплинен подход и наличие на сериозни познания по математическо моделиране, автоматизация на инженерния труд, оптимизация, верификация и др. По тези теми има множество изследвания в световен мащаб, предложени са различни теоретични и практически решения, но в съвкупност и у нас на практика са рядкост. Това

определя **актуалността** и ползата от направеното изследване в научно и в приложно отношение.

2. Степен на познаване на състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал

Уводът, литературният обзор и описанието на ползваната научна инфраструктура са общо 34 стр., направени са с голяма прецизност и подробност, което показва задълбочено познаване на материята от автора. Направен е обстоен обзор и анализ на разглежданата тема, по специално видове елементи в системите за изследване и управление на сервизни работи за подпомагане на човека. Задачите на докторантурата са формулирани след критичен анализ на сервизната роботика, както и на методите за навигация и локализация.

Изводите от обзора и анализа са подходящо систематизирани.

3. Съответствие на избраната методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд с постигнатите приноси

Целта на дисертацията е изследване, подобряване и създаване на методи, алгоритми и системи за управление на сервизни работи, предназначени за подпомагане на човека.

Достигането на целта на дисертацията обхваща набор от задачи както следва:

- Анализ на настоящото състояние на научните изследвания и проблемите в областта на сервизната роботика;
- Изследване на методи за подобряване на локализация и навигация при мобилните работи;
- Изследване на методи от компютърното зрение за разпознаване на предмети и хора
- Изследване на възможностите и приложението на Операционната система за работи – ROS;
- Изследване на методи за управление на роботизирани манипулатори за работа в домашна среда;
- Разработване на методи за управление на сервизен робот, чрез различни устройства и интерфейси;
- Изследване на методи и техники за подпомагане на възрастни хора и инвалиди
- Провеждане на реални експерименти за да се покажат резултатите от проведените изследвания и разработки.

4. Характеристики на дисертационния труд

Запознат съм с представения вариант на дисертационния труд за предварителната защита. Намирам положително развитие и подобряване на материала с отчитане на забележките. Дисертацията е структурирана в Увод, 4 Глави, Заключение.

В **ГЛАВА 1** е направен литературен обзор на типове мобилни, сервизни работи, локацията, навигацията и управлението им.

В **ГЛАВА 2** е направен анализ на алгоритми за управление, навигация, и локализация и компютърно зрение.

В **ГЛАВА 3** е посветена на сервизните работи за специфични цели.

В **ГЛАВА 4** са представени експериментални изследвания и резултати. като са дадени резултати от експерименти на отделните функции и на системата като цяло.

Дисертационната работа прави добро впечатление със задълбоченото познаване на проблемите, използването на подходящи математични формули за описване на сложни физични явления при производствените системи и приложението им, формулирането на оригинални схеми, алгоритми и архитектура, някои указания за проектиране и конструиране. Впечатлява и богатият експериментален материал – резултатите от приложението и доброто съвпадение между теоретичните предпоставки и резултатите от експериментите.

Всичко това ми дава основание да оценя положително достоверността на изследванията и достигнатите приноси.

5. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Приемам формулираните от автора приноси, които са с **научно-приложен характер**. Декларирани са следните приноси, които представям в обобщен вид:

1. Анализирани са състоянието на научните изследвания и проблемите по темата;

2. Изследвани са: методи за подобряване на локализация и навигация при мобилните работи, алгоритми за работа в реално време, възможностите на робота да разпознава предмети и хора, възможностите и приложението на ROS върху работи, методи и техники за подпомагане на възрастни хора и инвалиди;

3. Разработени са: метод за итеративно управление на манипулатор, чрез използване на компютърно зрение за обратна връзка, подходи за дистанционно управление на робота;

4. Проведени са реални експерименти за всеки един проблем по отделно, след това и на съвместната работа на всички системи. Получените резултати са описани и анализирани.

Приемам декларираните от автора задачи за изпълнени, оценявам декларираните приноси като такива с предимно научно-приложен и приложен

характер. Положителен е фактът, че резултатите са апробирани върху реално устройство.

Като съвет за бъдещата научно-изследователска дейност и развитие на автора бих препоръчал защита на интелектуалната собственост чрез заявки за патенти и полезни модели.

6. Оценка на степента на личното участие на дисертанта в приносите

Смятам, че дисертационният труд и неговите приноси са лично дело на докторанта под изключително вещото ръководство на научния му ръководител. Имам преки впечатления за добрата оценка на работата на вътрешната защита и от всеотдайността и при навлизането на докторанта в тази нова интердисциплинарна област. Присъствал съм лично при няколко докладвания на научни форуми у нас и впечатленията ми са добри.

7. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Във връзка с дисертацията са направени 10 публикации с участието на докторанта (от които 6 самостоятелни). От тях 1 е на Международна конференция в чужбина. 4 са в реферирано списание на английски език у нас (Problems of Engineering Cybernetics and Robotics, ISSN 0204-9848, pp 83-92). Дадени са данни за 2 цитирания на публикации с участието на докторанта. Публикациите представят съществените части на дисертационния труд. Резултатите са апробирани чрез изследване на конкретна система. Може да се заключи, че резултатите са станали известни на научната общественост.

8. Значимост на резултатите от дисертационния труд в науката и практиката

Дисертантът е извършил голяма по обем работа, отличаваща се с обхватност, задълбоченост и компетентност. Работата е добра не само заради научно-приложните постижения, но и заради възможността за практическото използване на предложените методики и алгоритми за енерго ефективно управление на реални системи, с използването на модерни апаратно-програмни средства, за нуждите на конкретна реализация.

9. Оценка за съответствие на автореферата с изискванията за оформянето му

Авторефератът отговаря на изискванията за оформянето му, съответства на съдържанието на дисертацията и представя точно основните постижения в дисертационния труд.

10. Мнения, препоръки и забележки

Работата се отличава със задълбоченост, прецизност, стремеж за изследване на поставения интердисциплинен проблем от различни гледни точки и намиране на работещо практическо решение, задълбоченост, прецизност. Изследваната област дава потенциал за по-нататъшно развитие.

Списъкът на литературата не е добре оформен и липсват редица разработки, свързани и със сервизната роботика у нас.

Като съвет за бъдещата научно-изследователска дейност и развитие на автора бих препоръчал разпространение на резултатите от дисертационната работа в по-голям брой публикации в чужбина, както и практическите реализации да бъдат подкрепени с писмо или друг документ (без да ги поставям под съмнение). Също така, без да го оспорвам, участието в колективите на Европейски и Младежки проекти е добре да бъде документално подкрепено.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Познавам докторанта маг. инж. Денис Сафидинов Чикуртев още като студент. Познавам ИИКТ-БАН, както и колектива, в който той се включи по време на докторантурата си. Оценката ми за него и за колектива е положителна, което се потвърждава от извършената в представената дисертация научно-изследователска дейност и от получените резултати.

Авторът е направил задълбочено изследване на поставения проблем и е предложил цялостно решение в нова и перспективна област. Изпълнени са всички изисквания на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото приложение, както и специфичните изисквания за придобиване на научно-образователни степени в ИИКТ-БАН по отношение на обхват, обем и качество на дисертационния труд.

На тези основания **предлагам на уважаемото жури да присъди на маг. инж. Денис Сафидинов Чикуртев образователната и научна степен “доктор”.**

22.09.2017 г.
гр. София

